

Universitetet
i Stavanger

FAKULTET FOR UTDANNINGSVITENSKAP OG HUMANIORA

BACHELOROPPGAVE

Studieprogram: Barnehagelærer, Heltid	Høst 2021 Åpen
Forfatter(e): Fabian Weinguni Jessen signatur forfatter (e)
Kandidatnummer(e): 1362	
Veileder(e): Anne Karin Fotland Gunnar Magnus Eidsvåg	
Fagansvarlig: Marianne Ree	
Tittel: Hvordan realisere de yngste barnas rett til medvirkning i barnehagen? Engelsk tittel:	
Emneord: Medvirkning Improvisasjon De yngste	Side tall: 22 + 23 Vedlegg/annet: Stavanger, 04.01.2022 dato/år

Sammendrag

I dette studiet har jeg vært nysgjerrig på hvordan vi kan jobbe med å realisere de yngste barnas rett til medvirkning. For å undersøke dette nærmere har jeg brukt kvalitativ metode i form av observasjon for å finne et svar på min problemstilling.

I forhold til min problemstilling har jeg sett på forskjellig teori og begreper knyttet til medvirkning for å få en nærmere forståelse av hvordan dette kan jobbes med i barnehagen. Etter dette har jeg knyttet teorien til observasjoner og funn for å drøfte og analysere. Jeg kom frem til at det er mye forskjellige temaer knyttet til personalets kunnskap og holdninger som knyttes sammen for at barns medvirkning skal finne sted.

Innhold

Sammendrag	2
1. Innledning	4
1.1 Oppgave avgrensning.....	5
1.2 Begrepsavklaring.	5
1.2.1 De yngste.	5
1.2.2 Medvirkning.....	5
1.2.3 Estetisk væremåte.	5
2. Teoretisk perspektiv.....	6
2.1 Medvirkning.....	6
2.2 Improvisasjon.....	6
2.2.2 Det spontane rommet.	7
2.3 Improviserende veiledning.....	8
2.4 Flyt.	8
2.5 Personalets kunnskap og holdning.....	9
2.6 Småbarns estetiske væremåte.....	10
3. Tilgang til feltet.....	11
3.1 Metode	12
3.2 Valg av metode	12
3.3 Observasjon.....	12
3.4 Deltakende observasjon	13
3.5 praksisfortelling.	13
3.6 Etske retningslinjer.	14
3.7 kritiske innvendinger.	14
4 Funn, analyse og drøfting.	15
4.1 Improvisasjon i medvirkning med de yngste.	16
4.2 personalets kunnskap og holdning	17
4.3 Småbarns uttrykksformer.....	18
4.4 Hvordan realisere medvirkning med de yngste.....	19
5. Avslutning.....	20
6. Litteraturliste.....	21
7. Vedlegg.....	23

1. Innledning

I løpet av denne bachelor oppgaven ønsker jeg å undersøke nærmere de yngste barnas medvirkning, og hvordan man kan bruke improvisasjon som et verktøy i arbeidet med de yngste barns medvirkning. Hvis vi ser på FNs barnekonvensjon kan vi forstå at en måte å oppfatte barns rett til medvirkning er at alle barn har rett til å erfare at deres stemme blir hørt, tatt på alvor og har en virkning i fellesskapet. En vid forståelse av begrepet medvirkning handler om å gi barn rom hvor de både fysisk og psykisk kan uttrykke seg, virke og handle sammen med andre. (Bae, et al.,2006, S.11). Barns medvirkning er et veldig viktig tema for meg. For meg er det veldig viktig at barn blir tatt på alvor og at deres meninger og behov blir sett og hørt. Når jeg var i prosessen med å velge hva jeg skulle sette søkelys på i denne oppgaven, kom jeg til å tenke på erfaringer jeg har fått gjennom livet. Det jeg har erfart er at de yngste barnas impulser og uttrykk i noen tilfeller har blitt skjøvet til siden og sett som tull eller uviktig. Dette inspirerte meg til å undersøke og skrive om de yngste barnas medvirkning. Dette temaet er noe jeg ble veldig interessert i og følte at var passende og skrive min oppgave om. Rammeplanen fastslår at barnehagen skal være bevist på barns uttrykks former og legge til rette for medvirkning. Og at de yngste barna som kommuniserer på andre måter har rett til å gi uttrykk for sine synspunkter på egne vilkår (Kunnskapsdepartementet, 2017 s.21).

For å presentere min oppgave, vil jeg først begynne med å avgrense oppgaven for å kunne fokusere på det jeg mener er viktig i forhold til problemstillingen. Deretter vil jeg forklare noen begreper jeg mener er viktige for oppgaven. Videre vil jeg begynne ed teori kapitlet der jeg går gjennom teori som belyse min problemstilling. Etter dette kommer metode kapitlet hvor jeg går gjennom valgene jeg har tatt i forhold til mitt forsknings prosjekt. Dette etterfølges av drøftingsdelen av oppgaven hvor jeg vil presentere noen funn jeg har gjort. Her vil jeg drøfte på bakgrunn av teori og egne erfaringer for å prøve å komme frem til et svar på problemstillingen. Til slutt er det en avslutning hvor jeg vil oppsummere oppgaven og komme med noen avsluttende tanker.

Problemstilling: Hvordan realisere de yngste barnas rett til medvirkning?

1.1 Oppgave avgrensning

Medvirkning er et veldig stort tema og derfor velger jeg å avgrense hva jeg vil forske på i denne oppgaven. For å finne svaret på min problemstilling mener jeg at må være i fokus. Derfor vil jeg se på barnehagelærerens rolle i her og nå situasjoner, og hvordan å lede med et åpent blikk og det å være nærværende her og nå. Jeg synes også det er viktig å se på de yngste barnas språklige ytrings former og hvordan personalet forholder seg til og tolker disse, da dette er viktig for at barna skal kunne få sin stemme hørt og medvirke i sin barnehage hverdag.

1.2 Begrepsavklaring.

1.2.1 De yngste.

I denne oppgaven bruker jeg begrepet «de yngste» for å beskrive de minste barna i barnehagen. Dette begrepet fordi det er et samlebegrep som refererer til barn fra 0 til 3 år. Jeg bruker begrepet fordi det i Temahefte om de yngste barna i barnehagen av Sandvik (2006) blir brukt for å beskrive barna i aldersgruppen null til tre år.

1.2.2 Medvirkning.

Begrepet medvirkning brukes forskjellig i det norske daglig talemål. I Norsk synonymordbok står det følgende under medvirkning: Assistere, bidra, delta, gjøre sitt, ha en finger med, hjelpe, influere, spille inn, spille en rolle; opptre, spille (Norske Synonymer blå ordbok, sitert i Bae, et al.,2006, s.8). hvis vi ser nærmere på selve ordet medvirkning kan vi sette søkelys på *Med* for å forstå at det er noe som skjer i et felleskap sammen med andre. Hvis vi setter søkelys på *virkning* kan det hjelpe oss og forstå at man er med på å påvirke virke en endring eller at noe skjer. Med dette som grunnlag kan vi si at medvirkning betyr at man deltagende i et samspill med noen andre bidrar til at det skjer en endring (Bae, et al.,2006, s.8).

1.2.3 Estetisk væremåte.

Når jeg bruker uttrykket estetisk væremåte sikter jeg til hvordan barn bruker kroppslige handlinger til å forstå seg selv, andre og omgivelsene på. Barn oppfatter verden rundt seg gjennom sansene og gir uttrykk for sine opplevelser på en kroppslig måte. Estetisk væremåte vil da si at barna gjennom nonverbalt språk og kroppslige handlinger eksisterer og kommuniserer til omverdenen gjennom sanselige uttrykk (Kjær, 2018, s.29-30).

2. Teoretisk persektiv.

I denne delen av oppgaven skal jeg presentere teorien som danner mitt grunnlag for å forstå og svare på min problemstilling. Christoffersen & Johannessen (2012, s.25) skriver at et teoretisk perspektiv dreier seg om synsvinkel man tar utgangspunkt i. Teorien jeg bruker her er da de forskjellige perspektivene jeg tar utgangspunkt i for å reflektere over og svare på problemstillingen *Hvordan realisere de yngste barnas rett til medvirkning?*

2.1 Medvirkning.

Begrepet medvirkning kan forstås prosesser som foregår innenfor barnehagens fellesskap. I dette fellesskapet er de ansattes ansvar å gi barna rom og støtte til å uttrykke seg, bli sett og virke i sosiale sammenhenger. Dette dreier seg om å i møte komme barna med en innstilling hvor hvert enkelt barn blir sett som medskaper og bidragsyter i det pedagogiske arbeidet (Bae, et al.,2006, S.8).

I temaheftet for barnas medvirkning vises det til §3 i barnehageloven om barns medvirkning, og at dette må forstås som et drøftingsområde. Dette vil si at det ikke finnes en bestemt formel på hvordan medvirkning skal utføres, men at det må tolkes og gis mening (Bae, et al.,2006, S.9).

Temahefte for barns medvirkning forklarer at et bevist forhold til barnas forskjeller i barnegruppen er en viktig forutsetning. For å vise barna at det er rom for deres medvirkning, må personalet støtte barna slik at de har muligheten til å uttrykke seg ut ifra sin egen bakgrunn. For å se hvert enkelt barn som et deltakende subjekt, må personalet i barnehagen være i stand til å lytte til hvert enkelt barn slik at de erfarer at deres egne opplevelser og perspektiver er verdifulle. Medvirkning kan med andre ord forklares som ens egne holdninger i møte med andre. det handler om at man må tilpasse sine holdninger og væremåte og la andre slippe til med sine innspill. Det er personalets ansvar at barns medvirkning kommer frem (Bea, et al.,2006, s.10-12)

2.2 Improvisasjon.

Sverdrup (2010, s.143) skriver om improvisasjon som innstilling i møte med de yngste barnas rett til medvirkning. De hevder at elementer ved improvisasjon kan bidra til å skape en forståelse for hva denne innstillingen innebærer. Og at det å gi og akseptere tilbud, utvide tilbudene og ikke blokkere for andres tilbud kan betraktes som nøkkelhandlinger for vellykket improvisasjon. (Sverdrup, 2010, s.143)

Improvisasjon i denne sammenheng handler om en bidrags utveksling hvor det mottas initiativ som utvides ved at det tilføres noe nytt. Dette gjøres ved å ta i bruk improvisasjonsbegrepet ja, og ... ja, og. Det går ut på å ta imot og akseptere innspill fra en motpart for å så bygge videre på initiativet. I et slikt samspill veksler begge partene på å bidra til å skape et fellesuttrykk (Sverdrup, 2010, s.143). I møte med de yngste barna kan dette samspille være utfordrende, nettopp fordi barna uttrykker seg på andre måter enn voksne. De yngste barna uttrykker i hovedsak sine behov gjennom kroppslige bevegelser, gester, lyder samt verbale uttrykk. Sverdrup (2010, s.144) hevder at de yngste barnas uttrykk ofte blir tolket som meningsløse, siden de blir tolket ut fra en voksens forståelsesramme. Sverdrup (2010, s.144) mener at dette kan betraktes som en blokkering hvor samspill blir hindret og reduserer barns mulighet til å være bidragsytere. I et improvisatorisk samspill handler det om å skape noe i et fellesskap ved å oppgi kontroll over handlingsforløpet for å gi rom for det forutsigbare og nyskapende i møte med andre.

Improvisasjon er et begrep som ofte har blitt forbundet med teater eller jazzmusikk. I nyere tid er begrepet også brukt innenfor andre fagområder som dans, undervisning, rådgivning, antropologi, filosofi og ledelse. (Steinsholt & Sommerro, 2006, s.96-97) . Det kan trekkes mange paralleller mellom barns lek og jazzmusikken. Den finnes ikke bare for å skape en felles forståelse eller en delt verden, men også for å gjenta, utvide og variere den den alltid foranderlige leks rammen. Ved improvisasjon må man lytte til andre svare og tilpasse seg etter andre innspill. Det handler om å enke kreativt uten å holde seg til innlærte mønsteret og bare kaste seg inn i leken uten å tenke noe over det. Improvisasjon kan sees som det å flyte med øyeblikkets muligheter uten å være bundet til noe spesifikke planer eller mål (Öhman, 2012, s.162).

2.2.2 Det spontane rommet.

Det spontane rommet er et begrep som brukes for å beskrive samspill hvor elementer av improvisasjon kan spores. Det spontane rommet er et metaforisk rom som ivaretar det uforutsigbare og impulsive hvor alt kan skje. Dette begrepet blir ofte forbundet med et teater og dramaperspektiv. Rom metaforen peker mot at improvisasjons fenomenet har en innside og også en utside. For at en voksen skal kunne møte barna i det spontane rommet og ikke bli stående på utsiden kreves det den voksnes tilstedeværelse (Sverdrup, 2010, s.150). Det å være i stand til å møtes i det spontane rom knyttes til nøkkel handlinger for vellykket improvisasjon. Den første nøkkel handlingen er det å kunne samarbeide. Det er nemlig bidragsutvekslingen mellom deltakeren som er selve drivkraften bak improvisasjonforløpets

utvikling. Det andre handler om å være i stand til å leke, altså det å kaste seg ut i leken å være åpen for alt som måtte skje. Dette kjennetegnes av oppsluktheten av her og nå hvor man glemmer seg selv, og hvor selve aktiviteten utløser kreativitet og i seg selv er målet. For det siste er det å kunne fortelle, i denne sammenhengen innebærer det å knytte sammen enkeltuttrykk til en samlet tematikk. De yngste barnas uttrykk formidles gjennom kroppslige uttrykk, lyder og verbale uttrykk. For å skape en fortelling med de yngste barna er det viktig at den voksne ser disse uttrykkene som meningsfulle (Sverdrup, 2010, s.150-151).

2.3 Improviserende veiledning.

Improviserende veiledning i en barnehage sammenheng, er det arbeidet Personalet gjør for å anerkjenne barnet og det arbeidet som må gjøres for at barnet skal kunne anerkjenne egne uttrykk og handlinger (Sverdrup, 2010, s.163). Sverdrup (2010, s.163-164) sammenligner den improviserende veiledningen med Jazzmusikerens improvisasjon, de tolker jazzmusikk som åpen og spontan. Improviserende veiledning og jazz har i likhet at det ikke er noe innøvd, men heller at det skjer her og nå. Man kan aldri forutse hvor leken fører, men inkluderer det som dukker opp og spiller videre på det. Det er også verd å påpeke at dette kan ende i kaos. Men i den improviserende veiledningen er kaos noe vi aktivt forsøker å dra nytte av. Når det arbeides med kaos, er målet å gi barna erfaring med å håndtere det uforutsette. Det kan dukke opp følelser som kan være vanskelige å forholde seg til. Gjennom det spontane og improviserende kan vi jobbe med å forholde oss til det som kan dukke opp av egne følelser og uttrykk (Sverdrup, 2010, s.164).

2.4 Flyt.

Öhman (2012, S.162) skriver at når barn improviserer er enige om det som skjer i lek flyter leken av seg selv. Csikszentmihalyi har et begrep for akkurat dette, *Flyt*. Han mener at flyt kanskje er avgjørende for at vi skal kunne kjenne lykke og glede. Flyt teorien går ut på at menneske blir så oppslukt av aktivitet og glemmer tid og sted (sveen, 2020).

for at man skal komme inn i flytsonen kreves det en kombinasjon av disse trekkene. Man skal oppleve en balanse mellom sine egne ferdigheter og utfordringen i det man holder på med. Det skal være en mestringsfølelse i det man gjør og man må finne det man driver med interessant, det skal være en belønning i seg selv. Desto større ferdigheter man har jo større utfordringer trenger man for aktiviteten man holder på med ikke skal oppleves kjedelig. Om

man ikke har de ferdighetene som trengs kan man oppleve at man blir stresset eller mister interessen (Stai, 2021)

Flytsone teorien har flere trekk som kan sammenlignes med de grunnleggende trekkene i barns lek Utfordring, fokus og konsentrasjon, motivasjon, umiddelbar tilbakemelding og kontroll. Leken skal være akkurat utfordrende nok til at det skapes en form for frustrasjon, men ikke så mye at barnet mister interessen. Lekne skal skape fokus og konsentrasjon, den skal være dypt engasjerende og selvvalgt. Det skal skapes en indre motivasjon, leken i seg selv skal både målet og belønning på samme tid. Det skal komme en umiddelbar tilbakemelding, i leken er dette at den oppleves som morsom. Det siste trekket er at leken gir en følelse av kontroll gjennom det kompetanse barnet har. Det skal oppleves at barnet mestrer leken, det kjenner seg kompetent og i kontroll (Öhman, 2012, s.162).

2.5 Personalets kunnskap og holdning.

I temaheftet om barns medvirkning forklares det at personalet må kunne se individuelle forskjeller. I tillegg til dette er det viktig at personalet ser og tar hensyn til hvert enkelt barns alder og modenhet. For at barn skal kunne uttrykke seg fritt og ha en innflytelse på sin barnehage hverdag, er det viktig at personalet er klar over egne holdninger og væremåte (Bae, et al.,2006, s.12).

Pedersen & Orset skriver om tilstedeværelse og kroppslig lytting som en improvisasjonskunst som åpner for å ta imot og agere på innspill som kommer (Pedersen & Orset, 2020, s.1). For at personalet skal kunne sørge for at de yngste barnas medvirkning finner sted må de være beviste på egne holdninger. En god pedagog skal vær i stand til å handle situasjons bestemt, det vil si å sanselig og kroppslig forstå hva som står på spill og kunne handle ut ifra det (Pedersen & Orset, 202, s.2) Det er viktig at vi som voksne anerkjenner de spontane innskyttelsene til lek og aktivitet som en viktig uttrykksmåte for barns egne kultur. Ved å spille videre på dem i vårt samvær med barna, ivaretar vi barnas rett til å få uttrykke egne intensjoner og sin opplevelsesverden og å få innvirke på sitt liv i barnehagen (Moser, 2018, s. 72). Dette handler i stor grad om pedagogens innstilling og evne til å se situasjoner fra barns perspektiv. Noen vil i situasjoner hvor barn spontant leker med for eksempel leker med appelsinbåter møte dette med forbud og argumenter med at det blir for mye søl. Andre kan møte denne situasjonen og glede seg over barns fantasifulle ideer.

2.6 Småbarns estetiske væremåte.

Alice Kjær (2018, s.19) skriver at estetikk ikke er et begrep man kan beskrive med et enkelt ord, men at begrepet alltid henger sammen med noe vi sanser, føler og fornemmer. En estetisk opplevelse kan forstås som noe meningsfylt, et sanseintrykk man får i møte med for eksempel en gjenstand eller aktivitet man føler seg tiltrukket eller frastøtt av. Etter en estetisk opplevelse sitter man igjen med inntrykk av opplevelsen, estetisk erfaring blir da summen av at man har bearbeidet og reflektert over denne erfaringen. Ved å forholde seg til det estetiske på forskjellige på flere måter som lek musikk og samtale, kan vi bli oppmerksomme på flere nyanser og vi kan reflektere over det estetiske. Gjennom refleksjon blir da den estetiske opplevelse til en erfaring som blir en del enkeltpersonens historie. (Kjær, 2018 s.22-24).

Til forskjell fra eldre barn og voksne som hovedsakelig kommuniserer gjennom språk, uttrykker de yngste barna seg gjennom kroppen og nonverbale ytringer. De yngste barna kommuniserer til omverdenen gjennom sin kroppslige væremåte og hvordan de bruker kroppen i sine ytringer. Spesielt brukes betegnelsen «toddler» om de minste barnas måte å være i verden på, deres ganglag, måten de «stabber å gå» på (Haugen, Løkken & Röhle 2005, s.93). I følge Merleau-Ponty kan det verbale språket forstås som en opprinnelig kroppslig gest (Röhle, 2005 s.93). kroppen kan sees som det primære ståsted for erfaring og kommunikasjon til verden rundt. Dette gjelder spesielt for barn i ett til tre årsalderen som ikke enda har kommet så langt i den verbale utviklingen. For barn i denne alderen er det hovedsakelig kroppslige uttrykk som brukes for å kommunisere, kroppene deres snakker hele tiden. Uten at det brukes mange ord kan man forstå mye utfra gester, kroppslige uttrykk, fellesforståelse og bekreftelse. (Röhle, 2005, s.226).

Kjær (2018. s.111) skriver at kroppen i en estetisk sammenheng ikke bare oppfattes som en den fysiske kropp, men også som et redskap for sansing og kommunikasjon. At kroppen blir sett som det fysiske stedet hvor erfaringer, kunnskaper følelser blir lagret. Jensen (1998) i Kjær (2018, s.42) skriver om artikulering ikke bare som det verbale begrepet, men også gjennom andre former for språk, som for eksempel lek, drama, bevegelse, bildekunst, sang og fortellinger. Når barn artikulerer, omskaper de det meningsfylte ved en sanseopplevelse til et estetisk uttrykk. Dette kommer til syne gjennom barns uttrykk og handlinger (kjær, 2018,

s.44). de yngste barna bruker kroppen og sansene for å kommuniser til omverdenen hva som er meningsfylt for dem. Når barn bruker kroppen og sansene til å kommunisere, peker de ut hva som er interessant og gir mening for de, med dette kan vi si at barns kroppslige språk er estetisk (Röthle, 2005, s.225)

3. Tilgang til feltet

Jeg fikk tilgang til en barnehage hvor jeg var velkommen til å gjennomføre en observasjon og samle inn den dataen jeg trengte til oppgaven min, dette var gjennom et samarbeid UIS har med Filorum. Takket være dette har jeg ikke trengt å få godkjenning fra foreldrene da dette ble gjort felles på vegne av oss studenter som fikk komme inn i barnehagen for å samle data til vår forskning. Fra barnehagens side har det ikke vært noe begrensninger, jeg har fått avtale tid når det passet best for meg. Barnehagen var veldig tilbøyelig og har til rette lagt godt for at jeg skulle kunne komme inn å forske slik jeg ønsket. Jeg fikk velge om vi skulle være inne eller ute og fikk dele opp barnegruppen slik at det skulle bli lettere å gjennomføre observasjonen. Barna og de ansatte var veldig imøtekommende og var veldig positive til at jeg skulle komme.

Noe som har vært utfordrende når jeg skulle utføre observasjon har vært å få avtalt tid med barnehagen har vært sykdom. Jeg måtte utsette besøket mitt til barnehagen to ganger før jeg endelig kunne dra inn for å gjennomføre. Med tanke på pandemien vi har vært gjennom og at smitte i den siste tiden har begynt å gå opp har jeg måtte være veldig bevisst på egen helse for å ikke bli smittet eller smitte noen i barnehagen.

Før jeg skulle inn i barnehagen hadde jeg noen tanker om hva som kunne bli utfordrende når jeg skulle gjennomføre observasjonen min. jeg var litt i tvil på om jeg skulle dra inn for å observere flere ganger og la barna bli bedre kjent med meg. Det jeg var litt bekymret for var at de kom til å være usikre på meg siden jeg var en helt ukjent person for dem. Jeg var tenkte kanskje at dette kunne gjøre det vanskelig å komme nært barna og få gjennomført observasjonen med bare et besøk. Det viste seg fort at mellom meg og barna var jeg den som var mest usikker. Observasjonen gikk over all forventning og jeg ser i etterkant at flere korte besøk antagelig ikke ville gjort betydelig forskjell.

3.1 Metode

Når det er noe vi vil undersøke er metoden vi bruker det redskapet som hjelper oss og samle inn data, som vil si informasjonen som er nødvendig til undersøkelsen. Ved valget av metode er det viktig å forstå sammenhengen mellom problemet som skal løses og valg av metoden som skal tas i bruk. I hovedsak er det to hoved metoder som brukes for å samle inn datamateriale, den kvantitative og den kvalitative metode. Kvantitativ metode går utpå å samle inn målbare enheter som tall, dette gir muligheten til å utføre regneoperasjoner for å finne for eksempel gjennomsnitt, eller en prosentandel. Den kvalitative metoden brukes for å fange opp mening og opplevelse som ikke kan måles eller tallfestes. (Dalland, 2020, s.54-55)

3.2 Valg av metode

Når jeg jobbet med å finne ut hvilken metode jeg ville bruke for å undersøke var det viktig for meg at det var noe som passet godt inn med min problemstilling. For å komme frem til metoden leste jeg gjennom forsknings artikler knyttet til medvirkning og improvisasjon i barnehagen. Jeg kom frem til at deltagende observasjon var det som ble mest riktig for meg. Grunnen til at jeg endte på observasjon var at det ble en måte for meg å komme nærmere barna og ta del i den medvirkningen jeg ville undersøke. Jeg ville se nærmere på det improvisatoriske samspillet mellom barn og voksen i den spontane leken. Dermed har jeg valgt å bruke kvalitativ metode som mitt verktøy for å kunne undersøke improviserende samspill mellom de yngste barna og voksne. Med dette har jeg hentet inn data gjennom deltagende observasjon med barn i alderen 1-3 år.

Før jeg skulle inn i barnehagen var det også viktig for meg var det også viktig for meg at de ansatte på avdelingen jeg skulle til var klar over hva det var jeg observerte mens jeg var der. Jeg mente det var viktig at dette var en åpen observasjon, slik at personalet og barna var klar over hvorfor jeg var der. Dette var for at det ikke skulle komme noen overraskelser som kunne avbryte eller forhindre situasjonene jeg var ute etter. At en observasjon er åpen, betyr at de som blir observert er klar over hvorfor observatøren er til stede. I motsetning til den åpne observasjonen har vi også skjult observasjon. I den skjulte observasjonen trenger ikke de som observeres engang å vite at de blir observert (Løkken og Sjøbstad, 2017, s.48).

3.3 Observasjon

Løkken & Sjøbstad (2017, s.40) skriver observasjon i pedagogisk sammenheng defineres som oppmerksom iakttagelse. Det dette handler om er å være oppmerksom på og få tak i det som skjer rundt en. Man kan ikke observere alt som skjer rundt en, men man må avgrense og sette

søkelys på bestemte fenomener man ønsker å få mer kunnskap om. Fokuset er dermed svært viktig for å hente inn den riktige dataen til det man undersøker.

3.4 Deltakende observasjon

Deltagende observasjon er det jeg har benyttet meg av i min undersøkelse av barns medvirkning. Ved deltagende observasjon er man selv en aktiv deltager i det som skal observeres. Ved at man selv deltar i observasjonen kan man bruke seg selv til å få en bedre forståelse av den situasjonen som observeres. Metoden kan gi en helhetsforståelse og dypere innsikt i det som er satt i fokus, i tillegg til dette vil observatøren også ha mulighet til å få en bedre selvinnsikt (Løkken og Søbstad, 2017, s.55-56). I min observasjon var jeg en av hovedpersonene under observasjonen. Jeg satt ikke på sidelinjen og noterte og skrev ned det jeg så, men var midt oppi et samspill med et av barna på avdelingen jeg var hos. Siden jeg var en av to personer i observasjonen, følte jeg selv at jeg fikk med meg helheten av samspillet mellom meg og barnet. Vi hadde sammen et improvisert samspill, hvor vi byttet på å gi og ta. Det at jeg selv var en hovedperson i aktiviteten som utfoldet seg føler jeg var viktig for å få med essensen av medvirkningen som foregikk mellom begge parter. Løkken og Søbstad (2017, s.55-56) skriver om at ved deltagende observasjon foregår arbeidet innenfor naturlige rammer, hvor man går inn for å oppleve helheten. Jeg valgte å bruke denne formen for observasjon fordi jeg så det som den beste muligheten for å direkte få et innsyn i de minste barnas medvirkning. I tillegg var det denne metoden jeg følte at ville gi best innsikt i medvirknings samspillet mellom de yngste barna og voksne. Jeg valgte å ta denne observasjonen med bare ett barn fordi jeg antok det ville gjøre det lettere å få med seg hva som skjedde.

3.5 praksisfortelling.

Etter observasjonen benyttet jeg meg av en praksis fortelling for å best mulig kunne beskrive hendelsene som skjedde under observasjonen blant annet kroppsspråk og ansiktsuttrykk. Jeg begynte å skrive praksisfortellingen allerede på bussen hjem fra barnehagen mens inntrykkene fortsatt var ferske slik at det skulle bli så detaljert som mulig. Når jeg skrev fortellingen, var jeg forsiktig med og ikke bryte med etiske retningslinjer noe jeg kommer tilbake til senere i oppgaven. Praksis fortellingen på noen måter betraktes som en form for

loggbok. Det er form dokumentasjons form som ofte er veldig nyttig i vurderings arbeid i barnehage. Praksis fortellingen er en selvvalgt fortelling som brukes for å avgrense situasjoner på en detaljert og personlig måte. Slike fortellinger kan være viktige for å kunne holde fast på egne erfaringer og kan være veldig viktige for å få med seg barnas perspektiv (Løkken og Søbstad, 2017, s.54).

Praksisfortellingen har vært veldig viktig for meg for å kunne gå tilbake til observasjonen å gjenoppfriske erfaringene jeg gjorde meg. Det å kunne gå tilbake til fortellingen har også vært viktig for meg fordi det har gitt meg flere nye perspektiver på hva jeg har observert. Jeg har kunne gått tilbake å analysere og reflektere over hendelser som oppstod i samspillet. Praksisfortellingen har gjort at jeg kunne gå over å fullstendiggjøre alle detaljene jeg la merke til. Dette har igjen på bakgrunn av teori gjort at jeg bedre har forstått hva som egentlig skjedde i situasjonen. Tankene jeg har gjort meg i etterkant har gitt et mye bedre helhets blikk en det jeg kunne fått hvis jeg ikke kunne gått tilbake til praksisfortelingen.

3.6 Etiske retningslinjer.

Når man skal inn i en barnehage for å observere er det viktige at man er klar over de etiske perspektivene som kan komme opp. for eksempel er det viktig at man er bevisst på sin taushetsplikt ovenfor barna og de ansatte. Det vil si at jeg ikke bruker opplysninger om barna eller de ansatte som kan gjøre at de kan bli gjenkjent. All data jeg har brukt har vært anonymisert og jeg har vært bevisst hele veien på å ikke bryte med taushetsplikten. I og med at min observasjon var med et enkelt barn skrev jeg aldri navn eller brukte beskrivelser som kunne identifisere barnet. Jeg valgte å bruke G for gutt og 2,6år for å beskrive alder noe jeg ener er viktig i for oppgavens kontekst. Det var også viktig å sørge for at både de ansatte og barna på avdelingen var klar over hvorfor jeg var der. Når jeg kom til barnehagen hadde vi en liten samling hvor jeg introduserte meg selv og forklarte at jeg var der for å observere og skulle bruke det jeg så i en oppgave senere. Selv om barna kanskje ikke skjønnte hav det betydde syns jeg fortsatt det var viktig å snakke med de om det. Enda en ting som var viktig var bevisst på min definisjonsmakt som voksen og ikke tilga barnet noen egenskaper eller dømte noen av det som skjedde som rett eller galt.

3.7 kritiske innvendinger.

Når jeg har observert her jeg gått ut ifra mine egne oppfatninger av hva som har skjedd. Selv om jeg kan tenke at det jeg har observert er riktig, kan de andre som var til stede ha hatt en

helt annen oppfatning enn det jeg hadde. Siden jeg for eksempel ikke vet hva slags tanker barnet hadde om det som skjedde må jeg ta utgangspunkt i kroppsspråket og de verbale ytringene og tolke det så godt jeg kan. Faren for at jeg tolker uttrykkene til min egen fordel er til stede og er noe jeg må være bevist på dette.

Jeg valgte å bruke mine egne opplevelser for å undersøke hvordan man kan realisere de yngste barnas rett til medvirkning. Forskningen jeg har gjort er kvalitativ som betyr at det er mine opplevelser og oppfatninger som ligger til grunn for det jeg skriver. Det betyr at det er en mulighet for at jeg kan ha mistolket situasjoner eller sitter igjen med feil oppfatning av de uttrykkene barnet har gitt. Noe jeg kunne gjort annerledes hadde vært å i tillegg til å observere hatt et intervju for å få et annet innblikk her og nå øyeblikk kan bidra til å realisere de yngste barnas rett til medvirkning.

En annen ting jeg kunne ha gjort annerledes er å ha observasjonen flere ganger. Siden jeg bare utførte en observasjon er ikke det jeg observerte nødvendigvis noe som ville gjentatt seg på en lignende måte. Hadde jeg gjort det flere ganger ville jeg kanskje ha lagt merke til andre ting eller gjort ting litt forskjellig som kunne hjulpet meg til å komme frem til andre konklusjoner. Selv om jeg kan se at jeg kunne gjort ting annerledes, står jeg likevel ved de valgene jeg har tatt.

4 Funn, analyse og drøfting.

I denne delen av oppgaven vil jeg presentere funn fra min undersøkelse og analysere og drøfte disse på bakgrunn av egne refleksjoner og teori. For å svare på min problemstilling «Hvordan realisere de yngste barnas rett til medvirkning?» vil jeg påstå at improvisasjon kan være et viktig verktøy i arbeidet med å realisere de yngste barnas rett til medvirkning. For å få frem hvordan improvisasjon kan være et viktig verktøy i medvirkning, vil jeg starte med å drøfte improvisasjon i samspill med de yngste barna, og hvordan dette kan gjøre at barna føler at de er med på å påvirke sin egen barnehage hverdag. Etter det vil jeg drøfte hvordan de ansattes kunnskaper og holdning kan være med å løfte opp eller blokkere for barns medvirkning. Deretter vil jeg drøfte barnas de yngste barnas uttrykks former og deres mulighet for medvirkning. Og til slutt vil jeg avslutte med å drøfte hvorfor medvirkning i barnehagen er viktig.

4.1 Improvisasjon i medvirkning med de yngste.

Inne på avdelingen kom ett av barna bort til meg, smilte og viste en leke pølse han hadde med seg. Jeg strakte ut handen og tok imot pølsen hvor da barnet gestikulerte at jeg skulle spise pølsen som jeg gjorde. Etter dette smilte han og tok etter barten min, hvorav jeg da tok pølsen opp og latet som om det var hans bart.

Jeg vil begynne med og påstå at improvisasjon kanskje er et av de viktigste verktøyene vi har i arbeidet med de yngste barnas medvirkning. Improvisasjon er et fenomen som alle på en eller annen måte har et nært forhold til. Det er ofte snakk om spontane handlinger som ikke er skrevet ned eller innøvd på forhånd hvor vi må være åpne for alle muligheter som skulle dukke opp (Steinsholt & Sommerro, 2006, s.9). I mitt samspill med barnet var det å være åpen for muligheter spesielt viktig for bringe frem medvirkning. Det å være åpen for barnets initiativ og bygge videre på tilbudene som kommer og ikke blokkere er svært viktig. Ved improvisasjon har barnehagelærer mulighet til å legge til rette for barns egne valg og spontane uttrykk. Det er viktig at man følger med og er oppmerksom på de uttrykkene barna har. En god observatør kan se barns uttrykk, disse uttrykkene kan man bygge videre på og skape gode impulser i lek. (Moser, 2018, s.454). Om de ansatte ikke er oppmerksomme og ikke handler på samme kontekst som barnet kan dette føre til at barnet blir blokkert og mulighet for medvirkning vil i større grad være utilgjengelig for barnet. Om barnets egne uttrykk for tanker, opplevelser og intensjoner ikke fanges opp, vil barnets mulighet for å delta utfra egne forutsetninger forhindres (Sverdrup, 2010, s.149). Ifølge Sverdrup (2010, s.151) vil improvisasjon perspektivet være et verktøy for å åpne opp og gi rom for de yngste barna deltakere og bidrags ytere i sin egen barnehage hverdag.

Jeg oppfattet i mitt samspill med barnet at vi var i en gjensidig utveksling av bidrag og svar. Det eneste jeg hadde planlagt i mitt prosjekt var at det jeg skulle komme meg inn i et improvisatorisk samspill med ett eller flere av barna og eventuelt bruke en bal for å prøve å begynne et samspill. For å se på hvordan dette kunne være med å fremme medvirkning hos de yngste. Da ett av barna kom bort til meg så jeg sette som en mulighet til å bli med inn i det spontane rommet. Som forklart av Sverdrup (2010, s.150) er det spontane rom et samspill hvor det finnes elementer av improvisasjon. Ved å bli med i det spontane rom ville jeg skape et her og nå, hvor vi kastet oss ut i leken å rett og slett så hvor leken førte oss. Ved å akseptere barnets invitasjon i form av å ta imot lekepølsen vil jeg si at jeg gikk inn i det spontane sammen med barnet. Etter at barnet grep etter barten min og smilte, tok jeg det som

at han var interessert i den og syntes den var spennende. Ved at jeg deretter bruke pølsen for å symbolisere en liksom bart på barnet var hensikten å utvide barnets fantasi og drive leken videre. (Piaget i Öhman, 2012, s.129-131) skriver om barns symbolisering og hvordan det symbolske kan være med på å utvide barnets leks horisonter. Han hevder at barns symboliserings evne har en betydning på deres intellektuelle og logiske utvikling. Jeg vil da påstå at bruken av symbolisering for barn i en medvirknings sammenheng kan gjøre det lettere for barna å uttrykke seg, og vil gi større muligheter for de ansatte til å fange opp om barnas ønsker, og indre vilje.

En annen ting jeg mener er viktig i arbeidet med det improvisatoriske og barns medvirkning er det å være en veileder. Når jeg var i samspillet med barnet var dette noe jeg var ute etter å erfare. Det og kunne veilede barna hvordan de skal forholde seg til egne uttrykk og erfaringer er noe jeg mener er viktig. Sverdrup (2010, s.162-63) forklare improviserende veiledning som det inspirere studenten og i dette tilfelle barnet til å bemektige seg selv og gi de det de den støtten de trenger til å utvikle seg videre. Det å veilede barna til å forstå seg selv som protagonist i sinn egen utvikling og autoritet i sine egne beslutninger og handlinger vil jeg si er meget viktig i arbeidet med barns medvirkning. For at barn skal erfare at deres opplevelser og perspektiver blir hørt vil det være viktig at de selv også kan uttrykke det de har på hjertet.

4.2 personalets kunnskap og holdning

Under min observasjon kommuniserte jeg med barnet gjennom kroppslige og verbale ytringer. Vi delte mye øyekontakt og jeg opplevde at han var tilfreds og hadde lyst til å medvirke med meg. Gjennom at barnet smilte, lo og søkte øyekontakt i dette samspillet gjorde at jeg fikk en følelse at han hadde tillit til meg. Noe jeg i etterkant ser at kan ha noe med min holdning og tilnærming til barnet.

Når jeg gikk inn i barnehage for å observere, gikk jeg inn med en holdning om å være åpen for alle muligheter og ikke lage meg noe formening om barna før jeg var ferdig. Dette var for å kunne møte barna åpent sinn slik at jeg ikke skulle «forhåndsbestemt» hva som skulle skje og heller la leken impulsene bestemme. Jeg mener det er veldig viktig man har en innstilling i møte med barn som gjøre at de føler seg sett og hørt og at man tar barnas uttrykk på alvor. Spesielt hos de yngste barna i barnehagen er det veldig viktig at man er oppmerksom på er dette viktig. De yngste barna uttrykker seg ikke med de samme verbale ytringene vi gjør som gjør det å se og tolke deres kroppslige uttrykk enda viktigere. I rammeplanen står det at

barnehagen skal være beviste på barns ulike ytringsformer og legge til rette for medvirkning tilpasset barnas alder, erfaringer og individuelle forutsetninger og behov også de yngste barna som kommuniserer på andre måter (Kunnskapsdepartementet, 2017 s.21).

For å kunne se barnas uttrykk og tolke disse krever det at en har en viss kunnskap om hvordan barn kommuniserer. En lek hvor barn for eksempel leker med eplebåter og later som om de er skip, vil noen kanskje se dette som om barna «griser» med maten og dermed blokkere for leken. En som derimot har bedre kunnskap om hvordan barna utforsker å uttrykke seg gjennom handlinger vil kanskje se et barn som utforsker sine indre impulser og fantasi. De voksnes holdning til lek er avgjørende, man må kunne se og forstå hvordan lek kommer til uttrykk for og ikke ubevist ødelegge eller blokkere den (Röthle 2005, s.93).

4.3 Småbarns uttrykksformer

Under observasjonen min var det viktig for meg at jeg fulgte med og fikk med meg alle uttrykkene barnet viste. Gjennomobservasjonen merket jeg godt hvordan barnet brukte kroppen for å uttrykke seg om hva som var interessant og gøy. Han smilte og lo, brukte kroppen til å peke å strekke seg etter det som betok han i øyeblikket. Selv brukte jeg også kroppen mye for å gestikulere, men brukte også flere verbale ytringer for å kommunisere.

Noe jeg fant veldig interessant under observasjonen min var hvor kroppslig og estetisk barnet var i sin utfoldelse. Når det var noe som fanget oppmerksomheten var hele kroppen med på å uttrykke denne interessen. Da så jeg virkelig hva begrepet «toddler» betyr. Som skrevet i (Röthle, 2005, s.93) beskriver begrepet «toddler» selve særegenheten ved de minste barns kroppslige måte å være i verden på. Kroppen sees ofte på som det primære ståsted for erfaring og kommunikasjon, spesielt hos de yngste barna er det viktig at man er bevist på hvor betydelig kroppen er for dem. Når jeg arbeider med de yngste tenker jeg ofte på de som svamper som absorberer alt som interesserer dem i omverdenen. Men kroppene deres blir ikke bare brukt for å ta til seg informasjon den er også deres viktigste verktøy for å kommunisere det de har erfart og det de erfare i øyeblikket (Kjær, 2018, S.111). Barn utforsker gjennom sansene og det er det er sanseopplevelsene som driver de yngste barnas utforskning videre. Vi kan si at de yngste barna er estetiske i sin måte å kommunisere til omverden på nettopp fordi de er så fysiske i sin utfoldelse.

I samspill med barnet oppfattet jeg hva barnet så som meningsfullt utefra hvordan han kommuniserte gjennom kroppen. Ved barnet oppsøkte blick kontakt oppfattet jeg at han

hadde tillit til meg og fant en interessant lekepartner. Når barnet pekte eller strakk seg eterne så jeg på som noe han var interessert i og fant meningsfullt og det var enten et tegn på å fortsette det vil holdt på med eller å flytte leken videre til noe annet. Barnets uttrykk var hans måte å medvirke på, det var gjennom å lese barnets uttrykk at jeg var i stand til å legge til rette for at han skulle få innvirkning på hva vi gjorde basert på hans ønsker og interesse.

4.4 Hvordan realisere medvirkning med de yngste.

I mitt forskningsprosjekt ville jeg se nærmere på hvordan man kan realisere de yngste barnas rett til medvirkning og valgte å bruke improvisasjon for å komme frem til et svar. I observasjonen jeg gjorde så jeg at ved å ta hensyn til barnets perspektiver og å være oppmerksom og lytte til barnets uttrykk. Dette gjorde det lettere å fange opp hva barnet ønsket og la barnet være en bidragsyter i samspillet.

For å kunne legge til rette for de yngste barnas medvirkning i barnehagen, er de ansattes innstilling viktig for å kunne se barnets intensjoner ut fra deres perspektiv (Moser, 2018, s.71). Det er da viktig at de ansatte møter barna med respekt og ser de som de individene de er. De yngste barna er selvstendigmennesker med egne erfaringer interesser og viljer. Bare ved å erkjenne dette vil jeg påstå at man har kommet et stykke i arbeidet med de yngste barnas medvirkning. i følge (Heft, 1988, i Moser, 2018, s.5) tolker barn og voksne omgivelser rundt seg på forskjellige måter. Han mener at barn tolker omgivelsene sine utfra hvilke muligheter det har til lek og aktivitet. Voksne derimot tolker utefra farge, form og utseende. Dette kan svare på hvorfor voksne ubevist kan blokkere for barns lek. Ved at vi tolker på forskjellige måter kan det føre til at en ubevist voksen stopper barnets lek der det selv ikke ser muligheten. Her kan vi igjen se viktig heten av det å se ting fra barns perspektiv.

Å oppdra barn til medvirkning er en viktig pedagogisk oppgave for barnehagens personal, barna skal lære å ta valg (Skogen, 2013, s.269). Ved å bruke improvisasjon som et verktøy vil jeg si at vi kan jobbe mot akkurat dette. Ved å bli med barna inn i leken og spille på barnets impulser, vil barnet erfare at deres perspektiver og erfaringer er verdifulle. Når barna før erfare dette, mener jeg at dette vil drive de frem og gjøre at de selv kan medvirke i sin barnehage hverdag.

5. Avslutning

I løpet av denne oppgaven har jeg prøvd å finne svart på min problemstilling, *Hvordan realisere de yngste barnas rett til medvirkning?* Jeg sett nærmere forskjellig teori jeg mener har vært viktig for å komme nærmere et svar på hvordan vi i barnehagen kan jobbe med de yngste barnas rett barns medvirkning. Og drøftet på bakgrunn av denne teorien for å finne et svar på min problemstilling. For å kunne se nærmere på hvordan de yngste barna kan få medvirke i sin egen barnehagehverdag, valgte jeg å observere i et improvisatorisk samspill med meg selv og et barn. Det jeg har kommet frem til fra drøfting basert på min egen data innsamling og teori. Er hvor viktig det er at personalet i barnehagen er bevist på egne holdninger og kunnskap i forhold til de yngste barnas uttrykk.

For at barnas rett til medvirkning skal realiseres er det viktig er bevist på hvordan de forholder seg til barna. De yngste barna oppfatter og uttrykker seg på en annen måte enn det vi voksne gjør. Hvordan personalet ser og tolker barnas uttrykk vil ha en stor betydning på hvilken mulighet barna har til å på virke sin egen hverdag. For at barna skal ha en mulighet er det viktig at personalet ser hvert enkeltbarn som en enkeltperson med egen tanker og synspunkter som må tas hensyn til. Det at de ansatte er beviste på hvordan de yngste barna uttrykker seg og kan se dere kroppslige uttrykksformer er viktig for at de skal kunne se ting fra deres perspektiv. Og dermed legge til rette for at barna har rom til å uttrykke seg og medvirk i sin barnehage hverdag.

I mitt forsknings prosjekt har jeg også sett på hvordan vi kan bruke improvisasjon til å fremme barns medvirkning. Det jeg har kommet frem til her er at improvisasjon kan være et viktig verktøy for å oppdage nyanser i barna muligheter, ved å se samspillet mellom voksen og barn i et improvisasjons perspektiv vil det være lettere å se betydningen av det det gjensidige element som en forutsetning for de yngste barns medvirkning.

6.Litteraturliste

Bae, B. Eide, B. Winger, N. og Kristoffersen, A. (2006). Temahefte om barns medvirkning.

Bergen: Kunnskapsdepartementet.

Christoffersen, A. & Johannessen, A. (2012). *forskningsmetode for læreutdanningene*.

Abstrakt forlag.

Dalland, O. (2020). *Metode og Oppgaveskriving* (7.utg.). Gyldendal Akademisk

Kjær, A. (2018). *Barn og estetisk praksis: sanser, væren og læring*. Cappelen damm akademisk,

Løkken, G. & Søbstad, F. (2017). *Observasjon og Intervju i barnehagen* (4.utg.).

Universitetsforlaget.

Moser, T. (red.). (2018). *Kroppslighet: i barnehagen* (3.utg.). Gyldendal Akademisk.

Pedersen, I. P., & Orset, A. K. (2020). Stunder av ingenting, der alt kan skje: En innkjenning av og samtale om kroppslig kunnskap i barnehagen. Tidsskrift for Professionsstudier, 16(31), 52–61. Hentet fra <https://tidsskrift.dk/tipro/article/view/122757>

Röthle, M. (red.). (2005). *Småbarnspedagogikk: Fenomenologiske og estetisk tilnærminger*. Cappelen akademisk forlag.

Sandvik, N. (2006) Temahefte om de minste barna i barnehagen. *Kunnskapsdepartementet*.

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/kd/red/2006/0107/ddd/pdfv/287768-temahefte_om_de_minste_barna_i_barnehagen1.pdf

Skogen, E. (Red.). (2013). *Å være leder i barnehagen* (2.utg.). Fagbokforlaget.

Sommerro, H. Steinsholt, K. (2006). *Improvisasjon: kunsten å sette seg selv på spill*. Damm.

Stai, S. (2021) Flytsoneteorien. *Nasjonal digital læringsarena*.

<https://ndla.no/subject:1:56ea35da-73d9-431f-a451-19f24f564f59/topic:1:7b85f47a-e6ee-4e10-93f0-6dcbb8fe88cc/topic:1:61d57775-88c9-4d8f-b49f-bfe85ff652d0/resource:01a8241d-a25a-49c0-8063-f40ceabf9973#:~:text=N%C3%A5r%20et%20menneske%20er%20i,er%20du%20motivert%20og%20engasjert.&text=Du%20glemmer%20tid%20og%20sted,det%20du%20holder%20p%C3%A5%20med>.

Sveen, U. (2020) flow-teori. *Store norske leksikon*. <https://sml.snl.no/flow-teori>

Sverdrup, T. (2010). *Møter i bevegelse: å improvisere med de yngste barna*. Fagbokforlaget

Öhman, M. (2012). *Det viktigste er å få leke*. Pedagogisk forum.

7. Vedlegg

Når jeg gikk inn for å observere gikk jeg inn med en plan om å være med barna i improvisatorisk lek. For å få i gang denne leken planla jeg å invitere barna inn i lek med ball, hvor jeg skulle trille en ball og se om jeg fanget noen av barnas interesse. Etter det var planen å se hvor leken endte ved å bruke improvisasjon å drive leken vider. Jeg kom inn på avdelingen hvor introduserte meg selv og var med på en samling sammen med barna. Etter var jeg i ferd med å begynne observasjonen da en av guttene kom bort til meg, smilte og viste meg en leke pølse han hadde i hånden. Jeg strakk handen min frem og han la pølse i handen min pekte først på sin munn og så på min. Jeg latet deretter som om jeg spiste pølsen og gutten smilte fra øre til øre. Gutten tok deretter etter barten min og smilte igjen, da tok jeg pølsen han hadde gitt meg og latet som om det var barten hans.

Etter denne episoden, plukket jeg opp en puteball og sendte den til G.2,6år. G. 2,6år trillet ballen tilbake til meg, ake med ballen og la den foran meg, jeg begynte å trille ballen rundt og pekte foran meg og trillet ballen bortover. Gutten gikk bort så på meg og trillet ballen tilbake. Vi trillet balle frem og tilbake, jeg pekte etter hvert på foten min og så på hans for før jeg trillet ballen tilbake en gang til hvor da gutten tok gikk litt forover og sparket ballen. Og jeg tok den imot med mine føtter. Gutten snudde seg pekte på en tom hylle som sto på siden av oss og jeg kastet ballen inn i hyllen med føttene. Gutten smilte og løp for å hente ballen og la den mellom føttene mine igjen. Jeg kastet ballen en gang til og han hentet, når han kom tilbake med ballen ga jeg den tilbake til han og pekte på hyllen. Han så på hyllen og så på meg igjen og gav ballen tilbake. Jeg kastet ballen i hyllen igjen denne gangen med hendene, gikk og plukket den opp og ga den til han. Denne gangen kastet han ballen, smilte og gikk for å hente byggeklosser han helle ville leke med.